

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 12.11.2001r.

RKT-500-w-11/01/MF

Decyzja nr RKT-34/2001

Na podstawie art. 104 K.p.a. w związku z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego** na wniosek z dnia 10.09.2001 uzupełniony pismem z dnia 12.10.2001r. wniesiony przez Zakłady Koksownicze „Zdzieszowice” Sp. z o.o. w Zdzieszowicach, w sprawie nakazania zaniechania przez Zakład Energetyczny Opole S.A. w Opolu nadużywania pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie Zakładom Koksowniczym „Zdzieszowice” Sp. z o.o. nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu świadczenia usług przesyłowych energii elektrycznej. w postaci opłat według formuły określonej w pkt 5.1.2 Taryfy dla energii elektrycznej zatwierdzonej decyzją Prezesa URE Nr DTA-821/2706-C/2/2001/BS opublikowanej w Biuletynie Branżowym URE Nr 31/2001 z dnia 16.06.2001r. oraz w § 36 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. z 2001r. Nr 1, poz. 7), gdyż w sposób oczywisty z informacji zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu wynika, że nie naruszono zakazu określonego w art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uzasadnienie

W dniu 24.09.2001r. do organu antymonopolowego wpłynął wniosek Zakładów Koksowniczych „Zdzieszowice” Sp. z o.o. w Zdzieszowicach (zwane dalej Zakładami), w sprawie nakazania zaniechania przez Zakład Energetyczny Opole S.A. w Opolu (zwany dalej Dostawcą) nadużywania pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie Zakładom Koksowniczym „Zdzieszowice” Sp. z o.o. nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu świadczenia usług przesyłowych energii elektrycznej, co zdaniem wnioskodawcy stanowi naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej ustawą antymonopolową). W związku z tym, że powyższy wniosek nie odpowiadał wszystkim wymogom formalnym określonym w art. 84 ust. 2 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy zwrócił się o jego uzupełnienie. Pismem z dnia 12.10.2001r. Zakłady uzupełniły braki formalne wniosku.

W dniu 04.10.2001r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 43 ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów wszczęte zostało z urzędu postępowanie wyjaśniające w sprawie nadużywania przez Zakład Energetyczny Opole S.A. w Opolu pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie Zakładom Koksowniczym „Zdzieszowice” Sp. z o.o. w Zdzieszowicach nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych opłat z tytułu świadczenia usług przesyłowych energii elektrycznej.

W oparciu o informacje zawarte we wniosku Zakładów o wszczęcie postępowania antymonopolowego oraz zebrane w toku postępowania wyjaśniającego ustalono co następuje.

Zakład Energetyczny „Opole” S.A. prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na przesyłce i dystrybucji energii elektrycznej w oparciu o koncesję wydaną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Zakłady Koksownicze „Zdzieszowice” Sp. z o.o. oprócz podstawowej działalności polegającej na produkcji koksu są również wytwórcą energii elektrycznej. Zgodnie z decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 17.12.1999r. Zakłady posiadają koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej.

Zakłady zdecydowaną większość wyprodukowanej przez siebie energii zużywają na własne cele. Pozostała część wyprodukowanej energii sprzedawana jest Dostawcy oraz innym odbiorcom energii. W pewnych momentach czasowych Zakłady zakupują energię elektryczną od Dostawcy.

Zakłady i Dostawcę wiążą dwie umowy. Pierwsza z nich jest umową sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych nr WO 55463 z dnia 1.09.1999r. W świetle jej postanowień wstępnych „Zakład Energetyczny Opole S.A. występuje jako Dostawca, a Zakłady Koksownicze „Zdzieszowice” Sp. z o.o. występują jako Odbiorca, gdy w tej samej chwili ilość energii pobranej przez Zakłady Koksownicze „Zdzieszowice” Sp. z o.o. na obu liniach z sieci Zakładu Energetycznego Opole S.A. jest większa niż ilość energii oddanej przez Zakłady Koksownicze „Zdzieszowice” Sp. z o.o. na obu liniach do sieci ZE Opole S.A. ”.

Zarówno z w/w umowy, jak i innych dokumentów zgromadzonych w toku postępowania wynika, iż zgodnie z postanowieniami w/w umowy Zakłady występują po stronie popytu (jako odbiorca energii), a Dostawca po stronie podaży (dostawca energii).

Strony wiąże również umowa nr 2/EP/99 zakupu energii elektrycznej z elektrowni przesyłowej z dnia 1.09.1999r. zgodnie z postanowieniami której Zakłady, jako producent energii zobowiązują się dostarczać energię na rzecz Dostawcy, który zobowiązany jest ją odbierać. Z postanowień w/w umowy wynika więc, że Zakłady występują po stronie podaży (wytwórca energii), a Dostawca po stronie popytu (odbiorca energii).

Tak więc we wzajemnych stosunkach Zakłady i Dostawca występują zarówno po stronie podaży, jak i popytu.

W dniu 27.06.2001r. Dostawca przesłał do Zakładów pismo (EO/2/1135/6169/01) w którym poinformował, że decyzją Prezesa URE zatwierdzona została nowa Taryfa dla energii elektrycznej, która będzie obowiązywała w okresie od 1.07.2001r. do 30.06.2002r. Taryfa ta wprowadza zmiany w sposobie rozliczeń za świadczone usługi przesyłowe i w związku z tym ulega zmianie również sposób wyliczenia opłaty za usługi przesyłowe dla odbiorców będących autoproducentami. Dostawca stwierdził, iż Zakłady odpowiadają definicji autoproducenta i w związku z tym począwszy od lipca 2001r. będą wnosili opłatę za usługi przesyłowe zgodnie z zasadami określonymi w pkt 5.1.2 Taryfy. Do w/w pisma Dostawca załączył 2 egzemplarze aneksu do umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych nr WO 55463 z prośbą o jego podpisanie oraz egzemplarz aktualnie obowiązującej Taryfy.

Z twierdzeń Zakładu wynika, że zmiany w sposobie rozliczeń, o których mowa w w/w piśmie Dostawcy są dla niego niekorzystne i świadczą o stosowaniu przez Dostawcę praktyki ograniczającej konkurencję o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej tj. narzucanie nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen z tytułu przesyłu energii elektrycznej, w postaci opłat według formuły określonej w pkt 5.1.2 Taryfy dla energii elektrycznej Dostawcy zatwierdzonej decyzją Prezesa URE Nr DTA-821/2706-C/2/2001/BS oraz w § 36 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. z 2001r. Nr 1, poz. 7) – zwane dalej rozporządzeniem taryfowym.

Zdaniem Zakładów zgodnie z formułą przyjętą w § 36 w/w rozporządzenia oraz w pkt 5.1.2 Taryfy, za przesył energii płaci również producent, który energię przez siebie wyprodukowaną zużywa na potrzeby własne, pomimo tego, że energia ta nie przepływa przez system przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem i dystrybucją energii (Dostawca). Obciążenia te są tym większe im więcej zużywanej na potrzeby własne energii elektrycznej podmiot produkuje we własnych urządzeniach. Dlatego też rozwiązanie takie nie ma żadnego uzasadnienia ekonomicznego.

Zgodnie z zasadami obowiązującymi przed dniem 1.07.2001r. Zakłady obciążane były kosztami przesyłu takiej ilości energii elektrycznej jaką zakupiły od Dostawcy, czyli tej energii która faktycznie przepłynęła przez urządzenia zakładu energetycznego zajmującego się jej dystrybucją.

Zakłady nadesłały również symulacyjne porównanie opłat, jakie zobowiązane są wnosić na rzecz Dostawcy w myśl poprzednio, jak i obecnie obowiązujących zasad rozliczeń. Z symulacji tych, zdaniem Zakładu wynika, że przy założeniu tej samej wielkości zakupu energii elektrycznej i przy zastosowaniu rozwiązań wynikających z nowej Taryfy, wysokość opłat wnoszonych przez Zakład wzrasta około 10 – krotnie. Decydujący wpływ na wzrost kosztów zakupu energii ma opłata z tytułu stawki systemowej opłaty przesyłowej, która liczona jest od sumy energii wyprodukowanej przez autoproducenta oraz pobranej z sieci rozdzielczej, pomniejszonej o oddanie energii do sieci rozdzielczej przez autoproducenta.

Zakłady poinformowały, że po otrzymaniu pisma Dostawcy z dnia 27.06.2001r. wraz z aneksem do umowy nr WO 55463, jego przedstawiciele kilkakrotnie spotykali się z przedstawicielami Dostawcy. Celem tych spotkań miało być wycofanie lub zmiana aneksu do umowy nr WO 55463. Dostawca aneksu nie wycofał, Zakłady go nie podpisały i w związku z tym regulują należności na zasadach obowiązujących do 30.06.2001r.

Z informacji podanych przez Dostawcę wynika, że sposób obliczania opłaty przesyłowej dla danego napięcia znamionowego określony jest w § 36 rozporządzenia taryfowego. Taryfa Dostawcy została sporządzona zgodnie z zasadami zawartymi w w/w rozporządzeniu i zatwierdzona decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DTA-821/2706-C/2/2001/BS.

Opłata za usługę przesyłową została skalkulowana w sposób uwzględniający specyfikę poboru energii elektrycznej odrębnie dla:

- a) odbiorców pobierających energię elektryczną wyłącznie z systemu elektroenergetycznego (pkt 5.1.1 Taryfy)
- b) autoproducentów, czyli odbiorców, którzy ponad 50 % zużywanej na własne potrzeby energii elektrycznej produkują we własnych źródłach prądowych (pkt 5.1.2 Taryfy).

Dostawca zaproponował autoproducentom zmianę zasad rozliczeń za świadczone usługi przesyłowe po wejściu w życie nowej Taryfy i zgodnie z jej postanowieniami, w formie aneksu do umowy sprzedaży energii elektrycznej. Trzech autoproducentów podpisało aneksy do umowy, pozostałych trzech odmówiło ich podpisania.

W związku z tym, że część z autoproducentów nie zaakceptowało nowego sposobu rozliczeń oraz, że przepisy prawne dotyczące zasad obciążania autoproducentów przesyłowymi opłatami systemowymi budzą wątpliwości, Dostawca nie podtrzymał swojej propozycji w zakresie nowego sposobu rozliczeń, ale korzystając z zapisów § 37 rozporządzenia taryfowego, poprzednio obowiązujące umowy pozostawiono bez zmian. W przedmiotowej kwestii Dostawca prowadzi wymianę korespondencji z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A., gdyż wszystkie uzyskane środki w oparciu o zapisy pkt 5.1.2 Taryfy byłyby w całości przychodami PSE S.A., a Dostawca byłby tylko pośrednikiem w przekazywaniu ich od każdego odbiorcy (w tym autoproducentów) na rzecz tego przedsiębiorcy.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy organ antymonopolowy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.) przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję ustalają taryfy dla energii elektrycznej, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE.

Taryfy dla energii elektrycznej powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych m.in. w zakresie przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen.(art. 45 ust. 1 w/w ustawy). Przedsiębiorstwa energetyczne różnicują ceny i stawki opłat określone w taryfach dla energii elektrycznej dla różnych grup odbiorców wyłącznie ze względu na uzasadnione koszty spowodowane realizacją świadczenia.

Szczegółowe zasady kształtowania i kalkulacji taryf dla energii elektrycznej oraz szczegółowe zasady rozliczeń w obrocie energią elektryczną określa na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 46 ust. 1 Prawa energetycznego Minister Gospodarki – w oparciu o to upoważnienie zostało wydane rozporządzenie z dnia 14 grudnia 2000r. zwane rozporządzeniem taryfowym.

Rozporządzenie taryfowe w § 36 ust. 1 zawiera wzór w oparciu o który oblicza się opłatę przesyłową dla danego poziomu napięć znamionowych. W oparciu o ten zapis Dostawca w pkt 5.1.1 i 5.1.2 Taryfy określił sposób obliczania opłat za usługi przesyłowe.

Pkt 5.1.1.Taryfy stanowi, że opłatę za usługę przesyłową dla odbiorców, którzy nie są autoproducentami oblicza się według wzoru:

$$O_p = S_s * P + \sum (S_{Zk} * E_k)$$

O_p – opłata za usługę przesyłową wyrażona w zł.,

S_s – składnik stały stawki opłaty sieciowej w zł. (jednostkę mocy * miesiąc),

P – moc umowna wyrażona w jednostkach mocy,

S_{Zk} – składnik zmienny stawki opłaty przesyłowej dla strefy czasowej „k” wyrażony w zł./jednostkę energii,

E_k – ilość energii w strefie czasowej „k” objęta daną usługą przesyłową wyrażona w jednostkach energii.

Pkt 5.1.2. Taryfy stanowi, że dla odbiorców będących autoproducentami opłatę za usługę przesyłową oblicza się według wzoru:

$$O_{pa} = S_s * P + S_z * E_p + K * S_{os} * E_a$$

O_{pa} – opłata za usługę przesyłową dla autoproducenta w zł.,

S_s – składnik stały stawki opłaty sieciowej w zł./(jednostkę mocy * miesiąc),

P – moc umowna w kW,

S_z – składnik zmienny stawki opłaty sieciowej w zł./MWh,

E_p – ilość energii pobranej z sieci przez danego autoproducenta w MWh,

S_{os} – stawka systemowa opłaty przesyłowej w zł./MWh,

E_a – ilość energii zużyta przez autoproducenta obliczona jako suma energii wyprodukowanej przez autoproducenta oraz pobranej z sieci rozdzielczej, pomniejszona o oddanie energii do sieci rozdzielczej przez autoproducenta,

K – współczynnik równy 0,5.

W § 8 umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych nr WO 55463 stwierdzono, że rozliczenie pobranej przez Zakłady energii elektrycznej odbywa się na podstawie wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego w oparciu o aktualne ceny i stawki opłat dla grupy taryfowej A 23 zawarte w Taryfie. Wykaz obowiązujących cen stawek opłat taryfowych stanowi załącznik do umowy. Zgodnie z § 13 umowy Dostawca zastrzega sobie prawo, że w przypadku zmiany przepisów i Taryfy, na które powołuje się umowa, ulegają automatycznie zmianie odpowiednie postanowienia umowy bez potrzeby stosowania aneksów.

W związku z zatwierdzeniem przez Prezesa URE nowej Taryfy Dostawcy, przesłał on swoim kontrahentom (w tym Zakładom) pismo informujące o tym fakcie oraz odpowiednie aneksy do zawartych umów. W aneksie przesłanym Zakładom § 8 nadano brzmienie zgodnie z którym rozliczenia odbywają się na podstawie układów pomiarowo – rozliczeniowych w oparciu o określone w Taryfie dla grupy taryfowej A 23 ceny energii elektrycznej za sprzedaną przez Dostawcę energię oraz stawki opłat za świadczone przez Dostawcę usługi przesyłowe.

Opłaty za świadczone usługi przesyłowe naliczane są zgodnie z pkt 5.1.2 Taryfy.

Zgodnie z zaproponowanym brzmieniem § 13 umowy Dostawca zastrzega sobie prawo, że w przypadku zmiany przepisów, na które powołuje się umowa, ulegają automatycznie zmianie odpowiednie postanowienia umowy bez potrzeby stosowania aneksów.

Z powyższego wynika, że poczynania Dostawcy były jak najbardziej uzasadnione. W związku z wejściem w życie nowej Taryfy dla energii elektrycznej zawiadomił on o tym fakcie Zakłady, a zaproponowane w aneksie do umowy zmiany w istocie mają charakter zmian precyzujących jej postanowienia, a nie zmieniających jej istotne elementy. Wynika to z faktu, że zgodnie z umową w pierwotnej wersji (nadal obowiązującej) w przypadku zmiany postanowień Taryfy, nowe jej regulacje wchodzi w życie bez konieczności zmiany umowy.

Należy zauważyć, że w świetle postanowień ustawy Prawo energetyczne, Taryfy dla energii elektrycznej powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen.

Kwestia oceny, czy przyjęte jako podstawę tworzenia taryfy koszty są uzasadnione, czy też nie, podlega kognicji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, który bada taryfę i w sytuacji, gdy uzna, iż została ona opracowana zgodnie z prawem zatwierdza ją w drodze decyzji administracyjnej. Tak więc żądanie przez Dostawcę cen i opłat w wysokości określonej w Taryfie zatwierdzonej decyzją Prezesa URE należy uznać za uzasadnione i zgodne z prawem. Taryfa zatwierdzona przez Prezesa URE, który jest centralnym organem administracji rządowej nie podlega ocenie ze strony organu antymonopolowego. Organ antymonopolowy nie jest uprawniony do kwestionowania zachowania przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie stosowanych przez niego cen i stawek opłat, jeśli ceny te i stawki zawarte są w taryfie zatwierdzonej decyzją Prezesa URE.

W związku z tym należy stwierdzić, iż Dostawca w stosunku do Zakładów nie stosuje praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych stawek opłat za usługi przesyłowe, gdyż żądanie jego znajduje oparcie w obowiązującej Taryfie.

Powyższe ustalenia są wystarczające do tego, aby za zasadne przyjąć twierdzenie, iż brak jest podstaw do wszczęcia przeciwko Dostawcy postępowania antymonopolowego.

Oprócz w/w argumentów, za odmową wszczęcia postępowania antymonopolowego przemawiają również inne względy.

Podstawową kwestią jest to, że Dostawca w związku z protestami autoproducentów (w tym Zakładów), w wyniku korespondencji prowadzonej z Polskimi Sieciami

Elektroenergetycznymi S.A. oraz korespondencji prowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki z autoproducentami, odstąpił od propozycji rozliczeń z autoproducentami w oparciu o pkt 5.1.2 Taryfy.

Aktualnie autoproducenci mający siedzibę na terenie Dostawcy rozliczani są w oparciu o identyczne zasady i traktowani, jak odbiorcy końcowi (współczynnik $k=1$ + energia pobrana z sieci), co jest dla nich korzystniejsze. W związku z tym nie jest spełniona podstawowa przesłanka praktyki ograniczającej konkurencję o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej tj. narzucanie nieuczciwych cen.

Ponadto z treści korespondencji prowadzonej przez Dostawcę z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. wynika, iż dostrzega on nieprawidłowości i niejasności w obciążaniu opłatami systemowymi autoproducentów i w związku tym, korzystając z uprawnienia które daje § 37 rozporządzenia taryfowego, stosuje zasady rozliczeń o których mowa powyżej, bardziej korzystne dla odbiorców do czasu wprowadzenia odpowiednich zmian w rozporządzeniu taryfowym przez Ministra Gospodarki..

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż z informacji zawartych we wniosku oraz zgromadzonych w toku postępowania wyjaśniającego w sposób oczywisty wynika, że Dostawca nie naruszył zakazu o którym mowa w art. 8 ustawy antymonopolowej, a tym samym brak jest podstaw do wszczynania przeciwko niemu postępowania antymonopolowego.

Od niniejszej decyzji stronie służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral